

Fraudele economice in Romania

In Romania fenomenul de frauda economica trece printr-un proces de maturizare negativa. Cu toate ca numarul firmelor care raporteaza o astfel de problema este in scadere fata de 2005, sumele fraudate per companie s-au dublat. Un studiu realizat de Price Waterhouse Coopers asupra infractiunilor economice releva aspecte importante despre acest fenomen :

Costurile fraudelor economice din Romania s-au dublat in ultimii doi ani

Peste 36% dintre companiile romanesti au declarat ca au fost victime ale fraudelor economice in ultimii doi ani. In medie , fiecare companie romaneasca care a raportat fraude a fost victima a peste sapte incidente de frauda in ultimii doi ani. Pierderile medii raportate de catre companii in urma infractiunilor economice **s-au dublat** in acelasi interval de timp. Companiile din Romania participante la studiu au raportat pierderi in valoare de 13,7 milioane de dolari din activitatile de infractiunilor economice, adica aproximativ 405.000 de dolari de fiecare firma fraudata, suma de doua ori mai mare decat in 2005.

Firmele cele mai afectate de catre acest fenomen sunt companiile mari, cu peste 5.000 de angajati (62%), in timp ce firmele cu mai putin de 200 de angajati au fost mai putin afectate (36%).

Frauda in diverse industrii variaza, cifrele pornind de la 57% pentru domeniul asigurarilor si industria comertului cu amanuntul, 44% pentru industria automobilelor, pana la 27% in industria farmaceutica.

Cele mai frecvente modalitati de frauda raportate de catre companiile din Romania sunt insusirea necuvenita de active (23%), incalcarea drepturilor de autor (15%), frauda contabila (15%) si coruptia (10%).

Coruptia si mita: este perceptia asupra fenomenului mai apropiata de adevar decat realitatea?

Coruptia si mita **sunt percepute** ca fiind cele mai raspandite infractiuni economice. In ciuda acestei perceptii , din totalul declarat de cazuri de infractiune economica in Romania, doar 9,7% au fost cazuri de coruptie si mita. Se pune intrebarea: care este raspandirea reala a coruptiei si mitei? Este posibil si chiar probabil ca perceptia companiilor sa se dovedeasca mai valabila decat ratele scazute declarate pentru coruptie si mita. Circa 31% dintre companiile romanesti sunt de parere ca li s-a pretins, sub o forma sau alta, **sa plateasca mita** in ultimii doi ani. De asemenea, peste 50% dintre firmele autohtone considera ca au pierdut oportunitati de

afaceri, deoarece o companie concurenta ar fi oferit mita (52%).

Profilul tipic al autorului de fraude economice este, potrivit respondentilor din Romania, **barbat** (88,5%), **cu varsta intre 41 si 50 de ani** (36,4%) si avand o **pozitie de top management** (48,3%). Desi majoritatea infractiunilor economice declarate de companiile romanesti in ultimii doi ani au fost savarsite de entitati externe (clienti sau parteneri de afaceri), o proportie tot mai mare a fost savarsita de persoane din interiorul companiei (19,4% in 2007 fata de 13% in 2005). Este ingrijorator ca **aproape jumatate din faptele fac parte din conducere companiilor romanesti**.

Trei dintre cele mai intalnite **motive care au stat la baza comiterii fraudelor** economice sunt lipsa de cunoastere a gravitatii faptei, stilul de viata costisitor si un prag scazut de rezistenta la tentatii.

Reactia pagubitilor: aproape 20% dintre pagubiti stau cu mainile in san si nu au luat nicio masura pentru a preveni aceste incidente. Companiile romanesti care au participat la sondaj au reusit sa recupereze aproximativ 33% din sumele pierdute.

Masurile luate impotriva celor care au comis astfel de infractiuni variaza de la caz la caz, astfel ca 60% dintre companii au ales incetarea raportului de munca cu persoana in cauza, iar 53% dintre companii au apelat la masuri penale. Impotriva majoritatii celor care au comis cele mai grave infractiuni declarate a fost declansata o actiune civila sau penala. Totusi peste 41% nu au fost condamnati, ceea ce evidentiaza necesitatea colectarii de catre companii de dovezi suficiente si adecvate pe parcursul investigarii cazurilor.

Fraudele costa

Companiile au cheltuit in total 5,5 milioane de dolari pentru gestionarea cazurilor de infractiune economica din ultimii doi ani.

Mai mult, in plus fata de costurile directe aferente infractiunilor economice , aproape 90% din cei care au fost afectati de infractiuni economice sustin ca au suferit pierderi colaterale, cum ar fi deteriorarea imaginii marcii si companiei, sau efectul negativ asupra moralului angajatilor.

Metode de depistare: de regula, **doar 6% dintre cazurile de frauda sunt detectate datorita sistemului de control al companiei**, cele mai multe cazuri fiind detectate initial din intamplare (12,9%) sau cu ajutorul unor surse externe acesteia (35,5% din cazuri).

În ceea ce privește eficacitatea măsurilor anti-fraudă, companiile românești pun pe primul loc ca eficiența auditului și controalele interne urmate de comitetele de audit, managementul riscului de fraudă și programele de respectarea standardelor.

Fraudele economice pot și depistate mai ușor cu ajutorul firmelor de specialitate

Specialiștii consideră că acele firme care beneficiază de servicii profesionale de identificare a amenințărilor din piață și a riscurilor operaționale sunt în avantaj față de celelalte.

Fraude bancare în România

În anul 2005 s-a înregistrat cel mai complex caz de fraudă bancară din România. Astfel, în luna iulie, s-a finalizat urmărirea penală față de funcționari bancari și administratori de societăți comerciale din București, puși sub învinuire în dosarul privind **acordarea ilegală de credite** și neurmărirea utilizării acestora conform destinațiilor de către centrala Bancii Comerciale Române, Romanian International Bank și Banca Românească. Prejudiciul estimat a fost de peste 243,1 milioane lei (circa 70 de milioane de euro). Dosarul a fost întocmit ca urmare a sesizărilor privind fraudă produsă în cadrul BCR - Sucursala Novaci (Gorj), în perioada 2002 - 2003, prin acordare de credite în condiții nelegale sau cu încălcarea normelor bancare în valoare de peste 78,8 milioane lei (788 miliarde lei vechi). **Activitatea infraccională a fost posibilă** ca urmare a implicării unor funcționari bancari de la BCR, RIB și Banca Românească, însărcinați cu analiza, instrumentarea, întocmirea documentației, acordarea și aprobarea a peste 350 de credite, în valoare de 192,6 milioane lei (1.926 miliarde lei vechi).

În ianuarie 2008 directorul în vârstă de 26 de ani al unei **sucursale Bancpost** din București a sustras peste 100.000 de euro din seiful institutiei pe care o conducea. Mai mult de jumătate din suma a pierdut-o la cazinou, după care s-a aruncat de la etajul opt al unui bloc. El avea datorii mari la camatari, de la care lua constant bani pentru a putea juca în cazinouri. **Frauda a fost posibilă prin încălcarea regulamentului intern** al bancii care stipula că două persoane din cadrul unei sucursale, directorul și un alt angajat, au acces la seif, însă niciodată unul fără celălalt. Cu toate acestea directorul le-a impus subalternilor propriul său regulament: cheile de la seif le avea numai el și intra ori de câte ori voia.

În februarie 2008 un alt incident legat de transferul ilegal al unei sume importante de bani s-a petrecut la o sucursală a BRD din Craiova. O casieră angajată a fost arestată, după ce procurorii DIICOT Timiș au

intrat pe "firul" unei escrocherii care se putea transforma într-una din cele mai mari fraude din sistemul bancar autohton. Pe data de 1 februarie, casiera Mihaela Bitu, care în trecut a lucrat la Royal Casino **a folosit fără drept parola de acces a directorului** sucursalei bancare și a transferat în conturile unor persoane din București și Timișoara suma de 8.000.000 de lei (aproximativ 2.200.000 euro) din conturile companiei CEZ Oltenia, deschise la respectiva bancă. **BRD a sesizat fraudă la două ore de la transferul bancar:** datorită sistemelor de control interne BRD a reușit să blocheze conturile în care au ajuns banii CEZ Oltenia. Suma a fost recuperată aproape în totalitate, BRD mai având de recuperat doar 30.000 euro din totalul de 2,2 milioane euro. În acest caz sunt puse sub înculpărire patru persoane care au și fost arestate, și încă trei învinuți față de care se efectuează cercetări pentru constituire de grup infraccional organizat.

Printre fraudele cele mai frecvente cu care bancile se confruntă în România sunt **fraudele cu carduri bancare**. Adică oameni care copiază sau falsifică carduri, care fură coduri PIN și apoi fac operațiuni cu acestea. Este un fenomen foarte bine cunoscut și toate bancile românești se confruntă cu el.